

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie PD Energie uitdagingen
2020

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGETM-E2020 / 17047654

Uw kenmerk
2017Z04008
2017Z04065

Datum 13 april 2017
Betreft Beantwoording vragen over bij- en meestook van biomassa en de
duurzaamheidscriteria van biomassa

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik uw Kamer de antwoorden op de vragen van het lid Van der Lee (GroenLinks) over bij- en meestook van duurzame biomassa (ingezonden 24 maart 2017, kenmerk 2017Z04008) en de aanvullende vragen van het lid Beckerman (SP) over de duurzaamheidscriteria voor houtpellets (ingezonden 27 maart 2017, kenmerk 2017Z04065).

Beantwoording vragen van het lid Van der Lee (GroenLinks) over bij- en meestook van duurzame biomassa (ingezonden 24 maart 2017, kenmerk 2017Z04008)

1
Heeft u kennisgenomen van de uitzending van Zembla over "bos als brandstof"?¹

Antwoord
Ja.

2
Heeft u het risico geïnventariseerd dat subsidie voor biomassabijstook leidt tot ontbossing? Zo ja, wat zijn uw conclusies?

3
Heeft u het risico geïnventariseerd dat subsidie voor biomassabijstook leidt tot de vervanging van waardevolle natuur voor eenvormige productiebossen?

Antwoord op vragen 2 en 3
Geproduceerde biomassa die wordt toegepast voor de bij- en meestook van biomassa moet voldoen aan eisen voor duurzaam bosbeheer, broeikasgasemissies en effecten op de koolstofvoorraden en het landgebruik. De duurzaamheidscriteria behoren tot de meest vooruitstrevende en verregaande criteria in de wereld en zijn in overleg met de energiebedrijven en milieuorganisaties tot stand gekomen.

¹ Zembla, 22 maart 2017

Deze eisen borgen dat biomassa niet leidt tot ontbossing of de vervanging van waardevolle natuur voor eenvormige productiebossen (conversie).

4

Voldoet de productie van pellets zoals die door Zembla wordt getoond aan de duurzaamheidseisen die u heeft vastgesteld?

Antwoord

Dat is niet op voorhand te zeggen. Daarvoor geeft de uitzending te weinig informatie.

5

Op welke wijze wordt gecontroleerd of de pelletproductie in het buitenland, die in aanmerking komt voor subsidiëring, duurzaam is?

Antwoord

Bedrijven die biomassa willen toepassen voor de bij- en meestook in kolen-centrales of voor de productie van industriële stoom uit houtpellets (biostoom) dienen aan te tonen dat deze biomassa voldoet aan de duurzaamheidscriteria als zij in aanmerking willen komen voor SDE+ subsidie. Bedrijven kunnen dat op een aantal manieren doen. Bedrijven kunnen een door mij goedgekeurd certificaat gebruiken (certificering). Dit certificaat geeft (vooraf) aan dat er gerechtvaardigd vertrouwen is dat de eigenaar van het certificaat voldoende maatregelen heeft genomen om de duurzaamheid van biomassa te borgen. Daarnaast kunnen bedrijven de toegepaste biomassa door onafhankelijke deskundigen (verificateurs) laten toetsen (verificatie). De verificateur controleert dan of aan de duurzaamheidscriteria is voldaan. De verificateur moet hiervoor gebruik maken van een door mij aangewezen verificatieprotocol en voor deze werkzaamheid zijn geaccrediteerd. Het verificatieprotocol beschrijft hoe een verificateur moet controleren of aan de duurzaamheidscriteria is voldaan. Een bedrijf kan ten slotte ook gebruik maken van een combinatie van certificatie en verificatie. Dit betekent dat ook certificaten die niet volledig invulling geven aan de duurzaamheidscriteria kunnen worden gebruikt, in combinatie met aanvullende verificatie.

6

Bent u bereid te monitoren in hoeverre de vraag naar biomassa ontbossing in Nederland in de hand werkt?

Antwoord

De Nederlandse duurzaamheidscriteria borgen juist de duurzaamheid van de productie van biomassa (duurzaam bosbeheer, broeikasgasemissies en effecten op koolstofvoorraden en het landgebruik). Naar verwachting zal een groot deel van de biomassa worden geïmporteerd uit het buitenland. De houtpellets die benodigd zijn worden slechts in beperkte mate in Nederland geproduceerd, waarbij deze in Nederland voornamelijk zijn gemaakt uit restmaterialen uit de houtverwerkende industrie. In welke mate ontbossing in Nederland plaatsvindt, wordt regulier gemonitord in het kader van de nationale bosinventarisaties.

In Nederland borgt de Wet Natuurbescherming instandhouding van bos. De marktvrage naar hout is bovendien mede van belang om de borging van het duurzaam bosbeheer te bekostigen. De inkomsten uit bosbeheer zorgen er namelijk voor dat de bosbeheerder beschikt over voldoende middelen om het bos te onderhouden.

7

In hoeverre denkt u dat biomassabijstook bijdraagt aan een omslag in de energie-infrastructuur in Nederland?

Antwoord

De bij- en meestook van duurzame biomassa in kolencentrales draagt voor ca. 1,2 procentpunt bij aan de 2020-doelstelling voor hernieuwbare energie. Naar aanleiding van de motie Van Veldhoven (Kamerstukken 2015/2016, 30196, nr. 422) verken ik op dit moment de mogelijkheden om de cascadering van biomassa te bevorderen zonder de bijdrage van 25 PJ bij- en meestook aan de doelstelling voor hernieuwbare energie te riskeren. De grote stroom aan duurzame biomassa richting Nederland kan een positieve impuls geven aan de biomassa-industrie, waarbij nieuwe kansen ontstaan voor bedrijven die zich bezig houden met verwaarding van biomassa en bijdragen aan de omslag in de energie-infrastructuur in Nederland. Een voorbeeld hiervan is de recente aankondiging om in de Eemshaven een proefproject te starten waarbij suikers uit hout worden gewonnen, waarbij de suikers kunnen worden benut in de chemische industrie en het restproduct vervolgens als brandstof voor elektriciteitsproductie wordt ingezet.

8

In hoeverre denkt u dat biomassabijstook in de praktijk bijdraagt aan een vermindering van de CO₂-uitstoot? Welk deel van de CO₂-uitstoot van houtverbranding wordt gecompenseerd door de aangroei van bossen?

Antwoord

Om in aanmerking te komen voor SDE+-subsidie moeten bedrijven aantonen dat door het gebruik van duurzame biomassa over de gehele keten minimaal 70% CO₂-reductie ten opzichte van fossiele brandstoffen wordt gerealiseerd. De berekening is conform de rekenmethode van de Europese Commissie. De eisen voor duurzaam bosbeheer borgen dat de geogste biomassa weer aangroeit. Bovendien zijn er aanvullende eisen opgenomen ter voorkoming van een langlopende koolstofschuld. Het uitgangspunt bij biomassa is dat de uitstoot van broeikasgassen bij de opwekking van hernieuwbare energie weer op een later moment wordt opgenomen door de duurzaam beheerde bossen.

9

Welk deel van de subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+) in 2017 zal naar uw inschatting aan biomassa worden toegewezen?

Antwoord

In de SDE+ concurreren verschillende technieken op kostprijs met elkaar. Om deze concurrentie niet te verstoren en zo de kostenefficiëntie van de SDE+ mogelijk negatief te beïnvloeden doe ik geen uitspraken over het verloop van de SDE+ in heel 2017. De aanvraagtermijn voor de voorjaarsronde SDE+ is op dit moment verlopen. Ik heb uw Kamer op 5 april jl. geïnformeerd over de aanvragen van de voorjaarsronde SDE+, waarin de resterende 0,16 PJ onder het plafond van maximaal 25 PJ bij- en meestook van biomassa in kolencentrales is aangevraagd (Kamerstuk 31 239, nr. 257). Ik zal uw Kamer voor het zomerreces informeren over de stand van zaken van de behandeling van de aanvragen en over de tweede openstelling van de SDE+ 2017.

10

Voor welk deel van de gesubsidieerde biomassa worden in 2017 de duurzaamheidscriteria op areaalniveau toegepast?

Antwoord

Dit is afhankelijk van de vraag of de biomassa uit grote of kleine bosarealen wordt betrokken. Vanaf de start van de energieproductie moet de duurzaamheid van de biomassa afkomstig uit bosarealen groter dan 500 hectare op bosareaalniveau worden vastgesteld. Voor biomassa afkomstig uit bosarealen kleiner dan 500 hectare geldt dat gedurende een steeds groter deel van de subsidieperiode van acht jaar toetsing op areaalniveau moet plaatsvinden. Het ingroeipad is afhankelijk van het moment dat wordt gestart met de productie van duurzame energie. Als in 2017 en 2018 wordt gestart met de productie van duurzame energie moet de duurzaamheid in de laatste drie jaar van de subsidieperiode volledig op areaalniveau aangetoond worden, in 2019 in de laatste vier jaar en in 2020 in de laatste vijf jaar. Vanaf 2021 geldt dat de duurzaamheid van de gebruikte biomassa voor de gehele subsidieperiode op areaalniveau moet worden aangetoond. Met dit ingroeipad wordt zeker gesteld dat alle partijen gedurende de looptijd van hun subsidiebeschikking uiteindelijk volledig op areaalniveau de duurzaamheid van de gebruikte biomassa moeten aantonen.

11

Gelden de duurzaamheidscriteria voor biomassa ook voor zaagsel dat als duurzame biomassa gesubsidieerd wordt?

Antwoord

Ja, de duurzaamheidscriteria gelden ook voor zaagsel. Als het zaagsel rechtstreeks vrijkomt in de bossen (primair residu) gelden eisen ten aanzien van duurzaam bosbeheer, broeikasgasemissies, effecten op de koolstofvoorraden en het landgebruik en de handelsketen (chain of custody). Als het zaagsel vrijkomt bij houtzagerijen of als afval (secundair of tertiair residu) gelden eisen ten aanzien van broeikasgasemissies en de handelsketen (chain of custody).

12

Bent u bereid maatregelen te nemen als blijkt dat ontbossing optreedt door de subsidiëring van biomassa bijstook?

Antwoord

Zoals aangegeven in het antwoord op vragen 2 en 3 is ontbossing niet toegestaan en moet voldaan worden aan eisen voor duurzaam bosbeheer. Op het moment dat bedrijven dat niet kunnen aantonen, kan ik besluiten dat zij geen of minder subsidie ontvangen, afhankelijk van de geconstateerde tekortkoming. Als blijkt dat biomassa niet voldoet aan de volledige duurzaamheidscriteria kan ik besluiten minder of geen subsidie toe te kennen in verband met de geconstateerde tekortkoming.

Beantwoording aanvullende vragen van het lid Beckerman (SP) over de duurzaamheidscriteria voor houtpellets (ingezonden 27 maart 2017, kenmerk 2017Z04065)

1

Heeft u kennisgenomen van de uitzending 'Bos als brandhout'² ?

Antwoord

Ja.

2

Kunt u aangeven op welke wijze de biomassacentrale van Wijhe, de stadsverwarming van Purmerend, de centrales in Ede, Arnhem en Nijmegen en de RWE-centrale in Delfzijl op dit moment aantonen dat de gebruikte biomassa voldoet aan de vastgelegde duurzaamheidscriteria³?

Antwoord

De duurzaamheidscriteria gelden voor de categorie bij- en meestook van biomassa in kolencentrales en de categorie industriële stoom uit houtpellets in de SDE+. Van de genoemde energiecentrales moet alleen de biomassa die gebruikt wordt in de RWE-centrale in Delfzijl (bij- en meestook) voldoen aan de genoemde duurzaamheidscriteria. In deze centrale wordt op dit moment echter nog geen bijstook toegepast, waardoor het nog niet bekend is hoe zij gaan voldoen aan de duurzaamheidscriteria. Zie het antwoord op vraag 5 van het lid Van der Lee (hierboven) voor een toelichting hoe zij dit moeten aantonen.

3

Is bij het gebruik van hout uit Nederlandse bossen (via bijvoorbeeld Staatsbosbeheer) voor de bijstook van biomassa gebruik gemaakt van certificering of verificatie of is hierbij sprake van een overgangsregime?

² Uitzending 'Bos als brandhout' van Zembla, 22 maart 2017

³ Kamerstuk 31 239, nr. 212

Antwoord

Er vindt op dit moment geen gesubsidieerde bij- en meestook van duurzame biomassa plaats. Als dat wel zo zou zijn zou het overgangsregime van kracht zijn.

4

Op welke wijze is of wordt een eventuele misstand bij het gebruik van een combinatie van certificatie en verificatie uitgesloten wanneer er nog (steeds) geen sprake is van een certificaat voor duurzaam bosbeheer, klimaatcriteria, criteria voor koolstofschuld en een indirecte verandering van landgebruik (Indirect Land Use Change, ILUC)?

Antwoord

Omdat Nederland als enige land uitgebreide criteria stelt voor duurzaam bosbeheer, het klimaat, broeikasgasemissies, koolstofschuld en ILUC zullen er naar verwachting geen certificaten zijn die op voorhand aan alle criteria voldoen. Met aanvullende verificatieverklaringen van onafhankelijke verificateurs kunnen bedrijven aantonen dat ook aan de ontbrekende criteria is voldaan. Naast de accreditatie van verificateurs zal ik een toezichthouder aanwijzen om erop toe te zien dat zich geen misstanden voordoen bij het afgeven van de verklaringen. Als blijkt dat biomassa niet voldoet aan de volledige duurzaamheidscriteria, kan ik besluiten minder of geen subsidie toe te kennen in verband met de geconstateerde tekortkoming.

5

Is er bij het gebruik van houtpellets van het Amerikaanse bedrijf Enviva naar uw mening sprake van een misstand en indirecte verandering van landgebruik? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Dat is niet op voorhand te zeggen.

6

Op welke wijze worden de ingevoerde houtpellets van het Amerikaanse bedrijf Enviva getoetst aan duurzaamheidscriteria, wanneer daarbij gebruik wordt gemaakt van hout van de Industrial Pellet Association, die volgens de documentaire voor 90% gebruik maakt van houtkap zonder certificering en zonder vergunning, omdat er sprake is van bos op privé-grond?

Antwoord

Dit zal op dezelfde wijze plaatsvinden zoals ik in mijn antwoord op vraag 5 van het lid Van der Lee (hierboven) heb beschreven.

7

Wat zijn uw conclusies ten aanzien van certificering en/of keurmerken van houtpellets naar aanleiding van het bezoek van het ministerie van Economische

Zaken aan de houtpellet-industrie in de Verenigde Staten in november van het jaar 2015?

Antwoord

Het bezoek aan de Verenigde Staten heeft bevestigd dat het van belang is om te borgen dat de toegepaste biomassa voldoet aan de Nederlandse duurzaamheids-criteria. Een conclusie is dat de duurzaamheidscriteria zeer ambitieus zijn en dat dit consequenties zal hebben voor de landeigenaren die kwalificerende biomassa willen produceren. Ook werd duidelijk dat in dit deel van de Verenigde Staten, waar veel bos van particuliere grondeigenaren is, het financiële rendement op het bosbeheer positief van invloed is op de omvang van het bosareaal en de keuze om door te gaan met duurzaam bosbeheer. De productie van hout concurreert immers met andere vormen van landgebruik zoals de productie van katoen of soja of het toenemende gebruik van land door verstedelijking.

8

Hoeveel installaties zijn of worden in gebruik genomen voordat het beloofde wettelijke systeem (naar verwachting in 2017) in werking zal treden? Welke zijn dit?

Antwoord

Naar verwachting zal één bestaande installatie voor bij- en meestook van biomassa in een kolencentrale in 2017 in gebruik worden genomen. Dit betreft de Amer centrale van RWE in Geertruidenberg. Hoewel er twee aanvragen voor biostoom zijn gedaan, verwacht ik niet dat zij al in 2017 energie zullen produceren.

9

Is er vanuit de consultatieronde al meer bekend over de aangekondigde algemene maatregel van bestuur (AMvB) over de duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa? Wat wordt precies bedoeld met een onderliggende ministeriële regeling waarmee uitvoering gegeven zal worden aan deze AMvB⁴?

Antwoord

De AMvB is geconsulteerd en wordt op dit moment afgerond. Naar aanleiding van deze consultatie is de AMvB op enkele punten aangepast. De AMvB biedt een grondslag voor de duurzaamheidscriteria die dienen ter bescherming van het milieu. In de onderliggende ministeriële regeling worden de duurzaamheidscriteria uit de SDE+ vastgelegd, de beheerseisen opgenomen, het toezicht geregeld, het verificatieprotocol aangewezen en wordt het overgangsrecht bepaald.

⁴ Kamerstuk 31 239, nr. 212.

10

Deelt u de mening dat de 3,5 miljard euro aan subsidie die hierin omgaat beter in echte verduurzaming, zoals bijvoorbeeld woningisolatie, gestoken kan worden? Kunt u uw antwoord toelichten?

11

Erkent u dat het beleid van biomassa bijstook met houtpellets teveel is gericht op het vasthouden aan 'oude energie' en te weinig de overgang naar een nieuwe energievoorziening stimuleert? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord op vraag 10 en 11

Ik deel de mening niet dat de subsidie voor het bij- en meestoken van biomassa beter kan worden gericht op andere vormen van verduurzaming. In 2013 heb ik in het Energieakkoord afspraken gemaakt met maatschappelijke partijen om de energietransitie in gang te zetten. Daarbij zijn ook afspraken gemaakt over de stimulering van bij- en meestook van duurzame biomassa. Bij- en meestook van duurzame biomassa levert een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de hernieuwbare energiedoelen in 2020 en 2023 en zorgt voor een aanzienlijke CO₂-reductie. Daarnaast kan bij- en meestook van duurzame biomassa een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de bio-based economie. De grote stroom aan duurzame biomassa richting Nederland kan een impuls geven aan de biomassa-industrie, waarbij nieuwe kansen ontstaan voor bedrijven die zich bezig houden met verwaarding van biomassa.

(w.g.)

H.G.J. Kamp

Minister van Economische Zaken